

Monument: Amstelveen, Paaskerk

REGISTER	
<i>Monumentnummer</i>	
<i>Identificatienummer Basisregistratie</i>	0362100000082159
<i>Provincie</i>	Noord-Holland
<i>Gemeente</i>	Amstelveen
<i>Plaats</i>	Amstelveen
<i>Straat/huisnummer</i>	Augustinuspark 1
<i>Postcode</i>	1185 CN
<i>Kadastrale aanduiding</i>	Amstelveen M 2691
<i>Datum inschrijving in register beschermde monumenten</i>	
<i>Datum, deel en nummer van inschrijving in openbare registers</i>	
<i>Aanduiding of korte omschrijving</i>	Kerkgebouw
<i>Complexonderdeel van complex [naam of complexnummer]</i>	

KENNIS: WAARDERING	
<i>I Cultuurhistorische waarde: belang van het object/complex</i>	
1. als bijzondere uitdrukking van (een) culturele, sociaal-economische en/of bestuurlijke/beleidsmatige en/of geestelijke ontwikkeling(en);	Het kerkgebouw voorziet zowel in een grote kerkzaal op de verdieping als een kleinere kerkzaal voor de jeugd en diverse nevenruimtes in het souterrain. Deze indeling komt voort uit de naoorlogse ontwikkelingen binnen de protestantse kerk waarbij het kerkgebouw niet alleen meer de plaats was waar op zondagochtend samengekomen werd maar het gebouw een centrale plek in het leven in de wijk kreeg waarbij er gedurende de hele week activiteiten in het kerkgebouw plaatsvonden.
2. als bijzondere uitdrukking van (een) geografische, landschappelijke en/of historisch-ruimtelijke ontwikkeling;	
3. als bijzondere uitdrukking van (een) technische en/of typologische ontwikkeling(en);	De kerk is een goed voorbeeld van een verdiepingskerk, een vernieuwend bouwtype dat met name in de protestantse kerkbouw na de Tweede Wereldoorlog toegepast werd.
4. wegens innovatieve waarde of pionierskarakter;	
5. wegens bijzondere herinneringswaarde.	
<i>II Architectuur- en kunsthistorische waarde: (bijzonder) belang van het object/complex</i>	
1. voor de geschiedenis van de architectuur en/of bouwtechniek;	Uit architectuurhistorisch oogpunt is de kerk van belang vanwege de toepassing van een schaaldak – een hyperbolische paraboloid – dat gezien kan worden als vernieuwend binnen de eigentijdse Nederlandse architectuur.
2. voor het oeuvre van een bouwmeester, architect, ingenieur of kunstenaar;	De kerk vormt een hoogtepunt in het oeuvre van architect Van Asbeck.
3. wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;	De hoge kwaliteit van het ontwerp vertaalt zich in de hoofdvorm van het gebouw met de zeer bijzondere en kenmerkende dakvorm die geïnspireerd is op het werk van de architect Le Corbusier. Ook de uitvoering en de zorgvuldige detaillering van de gevels verwijst naar dit werk. Daarnaast ontleent de kerk esthetische kwaliteit aan de fraaie wijze waarop de architect de kerk in de

	groene omgeving gepositioneerd heeft.
4. wegens het bijzondere materiaalgebruik, de ornamentiek en/of monumentale kunst;	Het bijzondere glas-in-beton raam van kunstenaar J. Meine Jansen met een voorstelling die verwijst naar Goede Vrijdag en Pinksteren, vertegenwoordigt kunsthistorische waarde.
5. wegens de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieur(onderdelen).	
<i>III Situationele en ensemblewaarde</i>	
1. betekenis van het object als essentieel (cultuurhistorisch, functioneel en/of architectuurhistorisch en visueel) onderdeel van een complex;	
2. a. bijzondere, beeldbepalende betekenis van het object voor het aanzien van zijn omgeving; b. bijzondere betekenis van het complex voor het aanzien van zijn omgeving, wijk, stad of streek;	De kerk ligt vrijstaand in de kern van het Augustinuspark. Door deze vrije, fraaie ligging is het kerkgebouw bepalend voor het aanzien en de beleving van het park. Bovendien is de kerk een landmark in de omringende wijk Keizer Karelpark.
3. a. bijzondere betekenis van het complex wegens de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in relatie tot de onderlinge historisch-ruimtelijke context en in relatie tot de daarbij behorende groenvoorzieningen, wegen, wateren, bodemgesteldheid en/of archeologie; b. bijzondere betekenis van het object wegens de wijze van verkaveling/ inrichting/ voorzieningen.	
<i>IV Gaafheid en herkenbaarheid: belang van het object/complex</i>	

1. wegens de architectonische gaafheid en/of herkenbaarheid van ex- en/of interieur;	Het exterieur van de kerk is in gave staat behouden. De hoofdopzet van de kerk is nog gaaf; boven kerkzaal en beneden nevenruimtes. De afzonderlijke ruimtes zijn nog steeds als zodanig herkenbaar.
2. wegens de materiële, technische en/of constructieve gaafheid;	De hoofdconstructie met het bijzondere schaaldak is gaaf bewaard.
3. als nog goed herkenbare uitdrukking van de oorspronkelijke of een belangrijke historische functie;	Het kerkgebouw is als zodanig nog steeds herkenbaar en functioneert nog steeds als protestantse kerk.
4. wegens de waardevolle accumulatie van belangwekkende historische bouw- en/of gebruiksfasen;	
5. (van specifiek het complex) wegens de gaafheid en herkenbaarheid van het gehele ensemble van samenstellende onderdelen (hoofd- en bijgebouwen, hekwerken, tuinaanleg e.d.);	
6. in relatie tot de structurele en/of visuele gaafheid van de stedelijke, dorpse of landschappelijke omgeving.	Zowel de stedenbouwkundige aanleg als de groenaanleg van het omringende Augustinuspark verkeren grotendeels in gave toestand.
<i>V Zeldzaamheid</i>	
1. belang van het object/complex wegens absolute zeldzaamheid in architectuurhistorisch, bouwtechnisch, typologisch of functioneel opzicht;	
2. uitzonderlijk belang van het object/complex wegens relatieve zeldzaamheid in relatie tot één of meer van de onder I t/m III genoemde kwaliteiten.	

<i>Onderdelen zonder monumentale waarde:</i>	
- <i>Exterieur</i>	
- <i>Interieur</i>	
Receptiegeschiedenis, prijzen e.d.	
<i>Overige</i>	

KENNIS: FEITENVERZAMELING	
<i>Oorspronkelijke functie</i>	Religieuze gebouwen, Kerk en kerkonderdeel, kerk
<i>Typologie</i>	Kerk Verdiepingskerk
<i>Huidige functie (met jaartal)</i>	Kerk (2013)
<i>Naam object</i>	Paaskerk
<i>Stijl/stroming</i>	Shake-hands Inspiratie kapel Ronchamps van Le Corbusier
<i>Bouwtijd (ook de planfase)</i>	1961-1963
<i>Architect(en)/ontwerper(s)</i>	Ir. J.B. baron van Asbeck
<i>Uitvoerder (aannemer e.d.)</i>	Aannemersbedrijf Woudenberg N.V. Nemaiko, Doetinchem (schaaldak)
<i>Opdrachtgever</i>	Kerkvoogdij Hervormde Gemeente Amstelveen
<i>Exterieur</i>	Kerk op vierkante plattegrond met een houten schaaldak met een opvallende gewelfde vorm, bestaande uit een combinatie van een parabool en een hyperbool, met twee hoge en twee lage hoeken. <i>Noordgevel</i> In deze nagenoeg gesloten gevel bevindt zich de hoofdtoegang tot de kerkzaal, die bereikbaar is via een luie buitentrapp met hellingbaan; deze komt uit op een buitengeplaatst toegangsportaal. Onder dit portaal bevindt zich een berging, die aan de

	<p>buitenzijde niet zichtbaar is; wel zijn hier vier vierkante ramen van de hobbyruimte in het souterrain aanwezig. Aan de gevel is een klokkenspel aangebracht. Tussen het dak en de bovenzijde van het metselwerk bevindt zich een glasstrook.</p> <p><i>Oostgevel</i> Behoudens de glasstrook langs het dak is de gevel van de kerkzaal nagenoeg gesloten uitgevoerd. De hoofdtoegang tot het souterrain is excentrisch; alleen in het souterrain zijn vensters aangebracht voor de aldaar aanwezige ruimten. Aan de rechterzijde bevindt zich één van de steunberen met aangrenzend een groot raam ten behoeve van de kerkzaal, terwijl aan de linkerzijde een groot kruis tegen de gevel is aangebracht.</p> <p><i>Zuidgevel</i> Deze gevel grenst volledig aan het water. De kerkzaal bezit naast de rondgaande glasstrook hier wel twee grote buitenvensters. Eén daarvan is geplaatst naast de links aanwezige steunbeer; een sierraam met gekleurd glas gevat in betonnen roeden is excentrisch in de gevel geplaatst en markeert de plaats van het liturgisch centrum.</p> <p><i>Westgevel</i> Behoudens het raam bij de steunbeer en de glasstrook langs het dak, is ook hier de gevel van de kerkzaal nagenoeg gesloten. De toegang tot het souterrain is excentrisch aangebracht. Ook hier zijn ten behoeve van de benedenruimten vensters aangebracht en een (secundaire) toegang met terras. Aan de rechterzijde bevindt zich één van beide steunberen met aangrenzend een groot raam ten behoeve van de kerkzaal.</p> <p>Naast het glas-in-betonraam in de zuidgevel heeft de kerkzaal aan alle zijden kleine vensters met gekleurd glas</p>
<p><i>gebouw, constructietechniek</i></p>	<p>Bijzondere dakconstructie; schaaldak Schaaldak rust op twee betonnen steunberen, muren zijn niet dragend De gevels zijn opgetrokken in baksteen, vertind, en in gebroken wit gekeimd. De schoorsteen is gemetseld in een antracietkleurige baksteen.</p>
<p><i>Interieur (indeling)</i></p>	<p>De kerk is een zogenaamde verdiepingskerk; in het souterrain zijn de nevenruimtes ondergebracht, de kerkzaal bevindt zich op de verdieping.</p> <p>Via de entree van de benedenverdieping komt men in een centrale hal, die zich over vrijwel de gehele lengte van het gebouw uitstrekt, met een rap naar de kerkzaal. Achter de hal bevindt zich de spreekkamer van de dominee met een uitgang naar het terras aan het water. Aan de linkerkant van de centrale hal</p>

	<p>bevinden zich de jeugdkerkruimte met podium, aan de rechterzijde de consistoriekamer, vergaderruimtes, toiletblok en technische ruimtes.</p> <p>De ruime vierkante kerkzaal (21,5 m2) heeft een met drie treden opgehoogd podium dat als liturgisch centrum fungeert. Het glas-in betonraam bevindt zich in de wand achter het liturgisch centrum. Als gevolg van de kapconstructie hebben de wanden van de kerkzaal en bijzondere vorm. De ruimte wordt door de fraaie houten hyppar-schaalconstructie diagonaal geaccentueerd. Dit effect wordt nog verstrekt door de glasopeningen in de hoeken en de daardoor zichtbare schoren, die de dakconstructie dragen. Ook de voor kerken uit deze periode karakteristieke glasstrook tussen het dak en de wanden draagt daaraan bij.</p> <p>Van het oorspronkelijk kerkmeubilair, ontworpen door N.V. 's Gravenhaagse Meubelfabriek te Den Haag, rest nog de in hout, glas en staal uitgevoerde preekstoel en het massieve natuurstenen doopvont, plus enkele banken.</p>
<i>interieur, techniek en materialen</i>	<p>Vloer kerkzaal grindtegels</p> <p>Wanden wit pleisterwerk</p> <p>Plafond kerkzaal Californian redwood</p>
<i>Kunstwerken/orgels/ gedenktekens/meubels die onderdeel zijn van het monument</i>	
<i>nr. 1</i>	
<i>Materiaal/techniek</i>	Glas-in-beton venster
<i>Locatie (in/aan het beschermd monument)</i>	In de wand achter het podium (aandachtswand)
<i>Kunstenaar</i>	Jan Meine Jansen (1908-1994) uit Driebergen
<i>Voorstelling</i>	Twee kruisen, die omringd worden door geel, oranje en rood gekleurde vlammen: een verwijzing naar Goede Vrijdag en Pinksteren.
<i>Datering</i>	1963
<i>Stijl/stroming</i>	
<i>Afmetingen</i>	
<i>Groen erfgoed: beplanting</i>	
<i>Stedenbouwkundige ligging, situering (incl. aanduiding windstreek),</i>	De kerk is vrij gelegen in het Augustinuspark. Aan de zuid- en westzijde ligt het gebouw half in de grote vijverpartij van het park. De groenaanleg is rond de

<i>omgeving van belang</i>	vijver en de kerk gegroepeerd, waardoor de kerk als een symbolisch eiland in de zee van rondom staande flatgebouwen ligt.
Archeologische relevantie <i>ondergrond</i>	De kerk ligt niet op een terrein met archeologische verwachtingswaarde.
Geschiedenis	<p>In 1999 gingen de gemeenten van de Hervormde Paaskerk en de Gereformeerde Adventkerk samen en kwam de Samen-op-Weggemeente Paas-Adventkerk tot stand, thans PKN.</p> <p>Op 27 mei 2012 heeft een volgende fusie plaatsgevonden. Fusiepartners waren de Dorpskerk-, Handwegkerk- en de Paaskerkgemeente waarmee de Protestantse Wijkgemeente Amstelveen Zuid werd gevormd.</p>
<i>Roerende objecten van belang voor het gebouw</i>	
<i>Relevante wijzigingen</i>	<p>De eerste interne verbouwing vond plaats in 1998. Daarbij is het bankenplan in de kerkzaal vervangen door losse stoelen en is op de benedenverdieping in de kozijnen gedeeltelijk dubbel glas aangebracht.</p> <p>In 2012/2013 heeft opnieuw een verbouwing plaatsgevonden, die vooral betrekking had op de benedenverdieping. De oorspronkelijke indeling is daarbij grotendeels gehandhaafd, maar een klein deel van de scheidingswanden is vervangen door schuifwanden of door glas. Het oorspronkelijke schrootjesplafond is vervangen door een plafond van kunststof en de oorspronkelijke kleine vloertegels zijn vervangen door grotere van donkergrijs graniet. Tevens zijn alle bestaande kozijnen voorzien van dubbel glas.</p> <p>Ter verbetering van de toegankelijkheid voor mindervaliden is tussen de benedenverdieping en de kerkzaal een lift aangebracht, die achter in de kerkzaal uitkomt.</p> <p>Bij de buitentrap naar de kerkzaal is de hellingbaan verbreed ten opzichte van de trap.</p> <p>Alle wijzigingen zijn met respect voor het ontwerp van de architect aangebracht, waardoor de monumentale waarde van de kerk niet is aangetast.</p>

<i>Bezocht</i>	G.W. Eshuis (8 juli 2013)
<i>Overige</i>	Oorspronkelijk was aan de noordoostzijde nog een klokkentoren gepland, maar deze is nooit gerealiseerd.

KENNIS: BRONNEN	
<i>Primaire bronnen, kaarten, literatuur, documentatie, websites</i>	
<i>Nr. 1</i>	Drs. F.Z. Ort, Zomaar een dak...hervormde kerkbouw tussen 1945 en 1995, Zoetermeer 1994.
<i>Nr. 2</i>	M. Kuipers e.a., Toonbeelden van de wederopbouw: architectuur, stedenbouw en landinrichting van herrijzend Nederland, Zwolle 2002.
<i>Nr. 3</i>	Redengevende omschrijving gemeente Amstelveen
<i>Nr. 4</i>	www.reliwiki.nl
<i>Nr. 5</i>	NH Paaskerk te Amstelveen/J.B. van Asbeck, in: Bouwkundig Weekblad; 82 (1964), p. 184-185
<i>Nr. 6</i>	Drie Protestantse keek in Amsterdam en Amstelveen; Paaskerk, De Ark, Kerk voor de Vrije Evangelische Gemeente/P. Quaerens, In: Katholiek Bouwblad; 31 (1964) p. 564-574
<i>Nr. 7</i>	D.J. van Amstel jr., (red) Zes Nederlandse kerken; uitgave Houtvoorlichtingsinstituut Amsterdam mei 1964, Amsterdam 1964
<i>Interviews bewoners, gebruikers</i>	Dhr. L.C. Elfferich (kerkbestuur) Dhr. S.T. Boot (koster)